

Sygn. akt I ACz 1405/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2013r

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Bogdan Wysocki (spr.)

SSA Mariola Głowacka

SSA Marek Górecki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 sierpnia 2013r

sprawy z powództwa M. K. i J. Ś.

przeciwko J. K.

o wyłączenie wspólnika

oraz z powództwa wzajemnego J. K.

przeciwko M. K. i J. Ś.

o rozwiązanie spółki

na skutek zażalenia powodów (pозwanych wzajemnych)

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 27 czerwca 2013r

w sprawie o sygn. IX GC 373/12

postanawia:

oddalić zażalenie

/-/ M. Głowacka /-/ B. Wysocki /-/ M. Górecki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem sąd I instancji umorzył postępowanie z powództwa głównego (o wyłączenie pozwanego ze spółki jawnej) z uwagi na śmierć pozwanego.

W ocenie sądu roszczenie o wyłączenie wspólnika spółki jawnej ma charakter niemajątkowy i jest ściśle związane z osobą tego wspólnika.

Prawa i obowiązki pozwanego, związane z tym roszczeniem nie wchodzą w skład spadku (art. 922 § 2 kc), co oznacza, że nie ma podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie przepisu art. 174 § 1 pkt. 1 kpc.

Dalsze postępowanie w sprawie stało się zbędne a wydanie wyroku niedopuszczalne, co skutkowało umorzeniem postępowania na podstawie przepisu art. 355 § 1 kpc.

W zażaleniu na to postanowienie powodowie (pозwani wzajemnie) wnieśli o „zmianę zaskarżonego postanowienia i zawieszenie postępowania” oraz zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego, zarzucając naruszenie art. 60 ksh, poprzez brak jego zastosowania, a także naruszenie art. 96 kpc „poprzez uwzględnienie wniosku pochodzącego od podmiotu nieuprawnionego do jego złożenia”.

W odpowiedzi na zażalenie adwokat H. M. wniósł o oddalenie zażalenia w całości oraz o „zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wymaga wyraźnego podkreślenia, że, jakkolwiek nie wynika to expressis verbis z sentencji zaskarżonego postanowienia, orzeczeniem tym Sąd Okręgowy umorzył postępowanie wyłącznie w części dotyczącej powództwa głównego, czyli o wyłączenie zmarłego pozwanego ze spółki jawnej Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) sp.j. z siedzibą w G..

Wniosek taki należy wyprowadzić zarówno z treści części wstępnej wymienionego orzeczenia (jakkolwiek na skutek oczywistej niestaranności przedmiot postępowania określono tam jako „o zapłatę”), jak i jego uzasadnienia.

W tej sytuacji tracą na znaczeniu zarzuty zażalenia, odnoszące się do rzekomego naruszenia art. 60 ksh.

Sąd I instancji nie stwierdził bowiem, że spadkobiercy pozwanego nie wstąpili w jego prawa i obowiązki, jako współnika spółki jawnej. Wstąpienie takie należy przy tym uznać za rzecz oczywistą, jeśli zważyć na treść § 13 ust. 3 umowy spółki.

Z kolei niemożliwe już a limine było uwzględnienie wniosku zażalenia o „zmianę zaskarżonego postanowienia i zawieszenie postępowania”, bowiem tak sformułowany wniosek wykracza poza materię (zakres rozstrzygnięcia) zaskarżonego orzeczenia.

Niemniej, nawet gdyby uznać, że wniosek zażalenia zawiera implicite żądanie jego uchylenia, nie mógłby on zostać uwzględniony.

Niezależnie bowiem od oceny charakteru roszczenia o wyłączenie współnika spółki jawnej (majątkowego lub niemajątkowego) postępowanie w sprawie musiało ulec umorzeniu z chwilą śmierci pozwanego.

Stosownie do treści art. 355 § 1 kpc, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania m.in. wówczas, gdy wydanie wyroku stało się **z innych przyczyn zbędne**.

Z kolei przyjmuje się, że wydanie wyroku staje się zbędne, gdy cel postępowania zostaje osiągnięty w inny sposób, zwykle na skutek zdarzeń, do jakich dochodzi poza procesem (por. np. P.Telenga, „Komentarz aktualizowany do art. 355 kodeksu postępowania cywilnego”, LEX).

W związku z tym należy zwrócić uwagę, że, stosownie do przepisu art. 63 § 2 ksh, sąd może orzec o wyłączeniu współnika ze spółki wyłącznie z ważnych przyczyn, **dotyczących danego współnika**.

Celem postępowania o wyłączenie jest zmiana składu osobowego spółki poprzez usunięcie z niej współnika, którego dalsze pozostawanie w spółce, z uwagi na jego przymioty osobiste lub indywidualne zachowania (zawinione lub niezawinione), zagrażałoby interesom spółki lub usprawiedliwionym interesom pozostałych współników.

Z chwilą śmierci współnika, przeciwko któremu wystąpiono z powództwem o jego wyłączenie ze spółki, wymieniony cel wszczętego postępowania sądowego zostaje, z przyczyn oczywistych, definitywnie osiągnięty.

Dalsze procedowanie w takiej sprawie staje się w tej sytuacji zbędne, co powinno skutkować umorzeniem postępowania na podstawie przepisu art. 355 § 1 kpc.

Bezasadny był natomiast zarzut naruszenia przez sąd I instancji przepisu art. 96 kpc.

Sąd bowiem miał obowiązek umorzyć postępowanie z urzędu, niezależnie od treści wniosków stron w tym przedmiocie, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zgonie pozwanego.

Z oczywistych przyczyn nie mógł być uwzględniony wniosek o zasądzenie „na rzecz pozwanego” kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Pomijając absurdalność tak sformułowanego wniosku (pozwany nie żyje) należy stwierdzić, że pismo adwokata H. M., nazwane odpowiedzią na zażalenie (i zawarty tam wniosek o zasądzenie kosztów postępowania), w ogóle nie mogło wywołać skutków procesowych.

Udzielone mu bowiem przez pozwanego pełnomocnictwo w sprawie z powództwa głównego wygasło z chwilą śmierci mocodawcy (art. 96 zd. 1 kpc).

Z tych przyczyn na podstawie przepisów art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

/-/ M. Głowacka /-/ B. Wysocki /-/ M. Górecki